

MOSONYI LÁSZLÓ

Magánszörtölődések a digitális linkségről*

„Érted haragszom én, nem ellened,...”

(József Attila)

„Az emberi természet sajátossága, hogy okosan gondolkodunk és bután cselekszünk.”

(Anatole France)

Szeretném az elején leszögezni: nincsenek ortodox kultur-előítéleteim, továbbá nem vagyok az átlagnál jobban megcsontosodott, maradi ember. Nem sírom vissza a kőbaltát, a kovakövet és a palatáblát sem, csak jobban szeretem a fasírtot, mint a hamburgert. Nem vagyok *e*-retnek, a fejlődést nem lehet és nem is akarom megállítani, csak szeretném skrupulusaim megosztani az Olvasóval. Hiszem, hogy nem vagyok egyedül apró félelmeimmel.

Amikor még iskolába jártam, a töltőtoll vívott küzdelmet a golyóstollal. Ennek ellenére, hogy elgyötört tanítók áldozták fel magukat a pedagógia oltárán, a minél tökéletesebb betűalak érdekében, mégis győzött a golyóstoll. Később a mechanikus írógépeket a villanyírógép, a halkan sercegő bakelitlemezeket az egyre tökéletesebb magnetofonok, majd a CD korongok söpörték el. Félítettük a színházat a mozitól, aztán mindkettőt a televíziótól, a papírillatú könyveket, a Gutenberg-galaxist a digitális világtól.

Engedtessek meg nekem, hogy digitális technikákon a napjainkat megváltoztató korszerű eszközöket értem. Nem szeretnék - és nincs is értelme - a digitális világ előnyeiről értekezni, mert „mélységeit” nem értem, nem értek hozzá. Ezek előnyeit a szakirodalom számtalan cikkben, könyvben méltatja és joggal.

Mégis kiknek és miért írom zsörtölődéseimet? Minden lúzernek! A lúzer kifejezést általában és igen lekicsinylően a számítástechnikában otthonosan mozgó, magukat beavatott digitális übermenschnek tekintők használják a hagyományos értékeket óvók, és előnyben részesítők megbélyegzésére, szinte szinonimaként a balekkel. Szókratész még ki merte mondani: „Semmit sem tudok, csak azt, hogy nem tudok semmit.” Vállalom, én lúzer vagyok!

Az igazi szakemberek tudják, hogy nem kibékíthetetlen ellentétéről van szó, csak vannak, akik nem tartanak lépést a „trendi” dolgokkal, és kicsit távolabb áll tőlük a digitális életvitel. Pedig digitális világban élünk. Ebből is fakad bizonyos idegenkedés, rosszabb esetben félelem, hiszen „be vagyunk számozva, kódolva”, mint az elítéltek. Van TAJ, személyi-, adó-, bankszámlaszámunk, nem beszélve rengeteg igazolvány, nyilvántartó, valamint egyéb azonosító kódszámunkról. Már nem is tudom, hogy ki és hol tart „számon”.

Nekem nem a profikkal, az értelmes és korszerű eszközökkel van problémám. Fenntartásaim a használókkal-kihasználókkal szemben van, akik a hasznos szerkezeteket nem célszerűen alkalmazzák. A hozzá nem értők mélyszéges tiszteletével tekintek a modern technika vívmányaira, mindentudó, hatalmas és miniatűr kütyüire, sőt megpróbálom használni is azokat.

Amikor kapcsolatba kerülünk ezekkel a csodákkal, azonnal feltűnik az embernek az a csodálatos képessége, ami őt *homo linkké* teszi. A köznapi használatban a link szónak gyakran van egy kedveskedő, elnéző hangzása is. Nem szoktuk mondani, hogy „kicsit gazember”, de azt elnézzük, ha valaki kicsit link. Sajnos előbb-utóbb ezek a „kicsit linkségek” bocsánatos bűnné, majd csak bocsánatosossá és végül természetessé válnak.

A linkség ott érhető tetten, amikor a digitális technikát valami helyett és nem azt kiegészítve akarják alkalmazni. Például múzeumokat, könyvtárakat és más avítt kulturmauzóleumokat pótolva. Néha szubjektív, amit leírok és lehet, hogy csak nekem nem rokonszenvesek bizonyos jelenségek, mégis kérem az Olvasót, gondolja meg, milyen problémákkal találkozik nap mint nap.

Mivel a digitális-virtuális világban minden mindennel összefügg, ezért egy-egy szösszenet közben a „*Továbbá*” megjegyzés, csak azt jelenti, hogy nincs értelme tudá-lékos átvezető szövegeket írni. Karinthy szavaival élve: „*Nem én vagyok bonyolult, hanem a dolog, amiről beszélek.*”

A digitális írás-olvasás, egy különös nyelv haszn

(*Akinek nem inge...*)

Hali, Helló, Csá, Hí, Szasz. Már meg sem lepődöm, ilyen megszólításokkal kapok üzeneteket. Most ez „trendi”. Szinte feltűnő, ha normális a megszólít. Még elkeserítőbb az idő-, nyomkodás-, karakterspó-lós SMS nyelv, amit mi, beavatatlanok sokszor megértünk. Végso esetre marad a *Mézga család* Köbük jövőből küldött utasítása: Kapcs. ford!

Pedig az elektronikus levelezés, írás gyakran nagyon kényelmes, praktikus eszköz. A linkség ott kezdődik, amikor az egyszerű javításban, módosításban bízva átgondolatlan irományok születnek, amiket aztán hiába toldozgatnak-foltozgatnak, semmiképp nem lesz belőlük épkézláb, megfogalmazott szöveg.

Milyen volt nem is olyan régen az írás folyamata? Általában olyan, hogy leültünk és kézzel leírt majd többször kijavítottuk a szöveget, mielőtt legtük. Minden átolvasás, javítás, beszúrás egyben új dolást is jelentett. Volt ennek egy igen prózai oka is: pelni szinte mindenki nagyon utált, nehézkes volt vítés is, ezért akár minden betűt, szóhasználatot, n

datot újra, sőt többször átgondoltunk, ízlelgettünk a lekopácsolás előtt. A szövegszerkesztők korában meg úgyis le kell írni még egyszer komputeren is. Valamikor rangja volt a leírt-kinyomtatott szónak. Sajnos sokan fogalmazó eszközként is használják a számítógépet. Kimásolni nagy divat. Ezt plagizálásnak, lopásnak, a linkek meg egyszerűen élelmességnek tartják. Az úgynevezett kikopizásnak van még egy eredménye, ha valaki valamikor leírt egy hülyeséget, az képes elterjedni, mint a vírus. Biztosan az én hibám, de még nem találtam az ABC-ben kalapos *betűket* és kis kockákat sem, amik a hosszú ékezetes írásjeleket szokták helyettesíteni a weboldalakon.

Valószínű, hogy soha nem használtak annyi papírt, mint a sokak által papírkímélőnek tekintett számítástechnika elterjedése óta. Azokra gondolok, akik még csak a „kicsit link” állapotban vannak, és veszik a fáradságot, hogy leírt anyagaikat elolvassák, kijavítsák, esetleg újraírják. Tökéletesen javított-szerkesztett írás úgysincs. Mindig van, aki mást, vagy máshogyan szeretne, akiknek a szerkesztőségekben különböző funkciókat, címeket is adtak. Sajnos sok helyen már megszűnt a lektor, vagy nyelvi lektor. Helyettük praktikus, néhány hónapos gyorsalpaló tanfolyamokon végzett „szakembereket” alkalmaznak, akik jól-rosszul kezelik a Magyar helyesírás-ellenőrző, elv-álasztó és a többi programokat.

Senkivel sem szeretnék vitatkozni, aki most a sarokba vágja irományomat azzal a felkiáltással, hogy ez egy lúzer vénember nyafogása, és kapásból felsorol száz és száz előnyt a gyorsaságtól a nem is tudom micsodákig. Gondolom, elegánsabb lenne, egy La Rochefoucauld-tól származó idézetre hivatkozniuk: „Az öreg emberek azért szeretnek jó tanácsot adni, hogy vigasztalódjanak, mert már nem mutathatnak rossz példát.”

(Továbbá...)

Nem is olyan régen, különböző olvasástanítási módszerekre felesküdt tudorok vad szabadsapatai rontottak egymásra igazuk tudatában. Pedig tudták, a gyermek úgyis megtanul olvasni. Az a kérdés, hogy megszereti-e az olvasást? Ehhez persze olvasnivaló is kell.

Az elektronikus lexikonok, enciklopédiák mellett is igen sok érv sorolható fel. A gyorsabb keresés, a bővebb és színesebb képállomány stb. Egyetlen dolgot nem tudnak nehezkesebb, „polcfoglaló”, hagyományos társaikkal ellentétben. Talán másokkal is előfordult már hasonló eset: egy lexikonban kerestem valamit, ám lapozgatás közben szemembe ötlött néhány „jéztsemtudtam!” szócikk. Úgy elkalandoztam, nem is emlékeztem, mit is kerestem eredetileg. Nem tudom, hogy a praktikum pótolja-e egy jó kis szellemi kalandozás élményét?

Imádom a bunkofont

(Akinék nem inge...)

Az emberi életről a legtöbbit az eléggé zsúfolt tömegközlekedési járműveken lehet megtudni, mert ezeken kiabálják az utazók a fülükhöz nőtt dobozkájukba, hogy mi történt a nászéjszakán, válóperen, hivatalban, és azt, hogy valami Józsi azonnal menjen oda és csinálja meg azt a kib....ott csapot. Van azért néhány példány, akinél nincs bunkofon, de ezeket nem tartják teljes értékű embernek.

Pedig a mobiltelefon igen hasznos dolog, ha használóján nem uralkodik el a digitális linkség. Be kell vallanom, hogy minden előnye mellett én nem szeretem, és még a dobozka nélküli néhány példány egyike vagyok. Talán éppen státusszimbólum jellege váltotta ki az ellenérzést, és tette az elszaporodó digitális eszközök közül az egyik „kedvencemmé”.

(Továbbá...)

Mi szülhette azt, hogy ilyen státusszimbólummá vált? Annak idején, ha valakinek telefonja volt otthon, arra gyanakodva néztek, mert ez biztosan a valakinek a valakije. Később bárki hozzájuthatott a telefonhoz. Alig telt el néhány év, és már itt is vannak a mindentudó kis kütyük. Le sem írom, hogy mi mindenre képesek, mert mire a mondatot befejezem, megjelenik egy újabb generáció, amelyik már pelenkázni is tud. Lehet, sok mindenről lemaradtam. A mobiltelefon-dobáló versenyről biztosan, amennyiben kölcsön-kategória nincsen.

Készíts akármilyen képet, nem baj, ha béna vagy!

(Akinek nem inge...)

Régebben a fényképezőgépeket optikai és mechanikai tulajdonságaik jellemezték. A digitális gépek tulaja a megapixelekre, a zoomok szorzóira, az automatikus lehetőségekre büszke. Mint a mobiltelefonoknál, amelyekkel szintén lehet valamiféle képet készíteni.

A digitális képkészítés szinte magával hozta a linkség csábítását. A hagyományos fényképezőgépekbe filmet kellett venni, azt be kellett fűzni, előhívatni, képet nagyíttatni róla, egyszóval sok macerával járt. Nem sokkal egyszerűbb minél nagyobb memóriakártyát venni, aztán hajrá, majd a képek közül lehet válogatni, ha van mit? Az amatőrök részére a legváltozatosabb, különböző szintű képmódosító programok is készülnek, amivel „hű de jó képpé” varázsolhatják az amúgy eredetileg dicsekvésre alkalmatlan képecskéket.

Meg is szűnt a komponálás és a pillanat varázsa. A „fotós” lusta két lépést odébb menni, ha egy oszlop felébe vágja a kép tárgyát. Marad a magyarázat: a gyerekek, feleségnek igazából van feje, csak olyan gyorsan kaptam fel a gépet, telefont, hogy lemaradt. A sokat tudó Cyber-shot technológia már azonnal képet készít, ha valaki elmosolyodik. Kész röhej.

A filmkészítés sem maradt elérhetetlen az átlagember számára. Kis kézikamerák jelentek meg, amelyekkel az emlékezetes pillanatok lehetett megörökíteni. Ám jött a videó! A nyersanyag többször is felhasználható, a felvett képet pedig azonnal meg lehet nézni, és felveszi a hangot is. A felszerelések egyre olcsóbbak, kisebbek, automatizáltabbak lettek. Pedig a film- és a videó-készítés között van egy lényeges különbség. A filmes ötször elpróbálja, amit egyszer fel akar venni, a videós ötször felveszi azt, de egyszer sem próbálja el. Majd a montírozásnál. Az ötszöri elpróbálás ötszöri átgondolást jelent. Az amatőrre jellemző, hogy a felvételnél sokan fontosabbnak tartja a montírozást és a trükköket, mióta ezeket a számítógépen is elő lehet állítani. Egy idő után már sértésnek érzi, ha amatőrnek tartják.

(Továbbá...)

Kis hazánkban voltunk már lovas nemzet, azt mondják, a focihoz mindenki ért, és mára ide sorolhatjuk a „filmkészítést” is. A focival annyiban volt jobb a helyzet, hogy arról csak szakértettek a söntéspultnál, mert a pálya strapás. Nem úgy a videó készítés, azt elkövetik, mert olyan divatos, mondhatni trendi és ah, még (haját hátrasimítani!) „művészséges” is.

Képezik is a „szakembereket” országszerte, hiszen nemcsak a videó készítése lehet üzlet. Tanítják iskolákban, egyetemeken, művészképzőkben és méregdrága tanfolyamokon. Szerencséjükre nem mindenki marad munka nélkül. Annak idején nem volt igazi az a falu, amelyiknek nem volt temploma. Ma a rangot a helyi kábeltelevízió jelenti.

Egy graffiti szerint „*A számítógépek nem intelligensek, csak ők azt hiszik*”. A digitális készülékek, köztük a komputer is egyszer csak köznapi, háztartási géppé váltak, mint a hűtőszekrény, a mosógép. Jóraivaló háziasszonyok vásárolnak kihasználhatatlan teljesítményű mindentudó gépeket és a hozzájuk ajánlott mindenfélét, hiszen a szomszéd Marinak is van.

A számítógép biztosan be van kenve egy láthatatlan szerrel, ami odaragasztja használóját a géphez. Ma már nem szükséges egy bizonyos kor után szemüvegünket korrunkkal, vagy egy poénnal indokolni. A szem romlásáról, mesélhetnének szemészek, ügyintézők, adminisztrátorok és a gyermekükkel bajlódó szülők. Nem álproblémáról van szó! Ráadásul mindenki panaszkodik, hogy nem bírja az állandó rohanást. A hajszát, amibe sikerült belecsenni néhány eszközt és a hozzájuk tartozó ideológiát is: „Engem ez nyugtat, ez az egyetlen szórakozásom, olyankor pihenek egy kicsit, legalább addig sem foglakozom a.....” Hol lehetne egy kis időt nyerni? Készítsenek egy saját, napi időstatisztikát, alvásról, munkáról, tévé nézésről, internetezésről. Ki mondta azt, a butaságot, hogy a nap 24 órából áll?

(Továbbá...)

Vannak, akik a számítógép használatot már az iskolában megtanulták, vagy elvégeztek valamilyen tanfolyamot. Az így kiképzettek közül később digitális önképzőkörök alakulnak munkahelyeken, játszótéren és minden más elképzelhető helyen.

Talán nem is tudatosan, de akkor is „számítógépeket” kezelünk fölényes biztonsággal, amikor automata mosógépünkkel vacakolunk. Vakon bízunk a programozott berendezésekben..

Régebben, a párcsatornás készülékek hőskorában még voltak emberi kapcsolatok, mert milyen jól lehetett veszekedni azon, hogy melyik adóra nyomjuk a távkapcsolót. Ez is megszűnt. Van tévé készülék mindenkinek a szobájában. El lehet vonulni a saját kommunikációs magányba. Sokaknak azon sem kell összeveszni, ki használja valamilyen számítógépet.

(Továbbá...)

Azok számára, akik az állami oktatásban nem tanulhatták meg a nagy varázslatot, általános számítógép kezelő, vagy kimondottan egy-egy szoftverre kihegyezett tanfolyamokat indítanak. A képzés ideje alatt már újabb és újabb verziók jelennek meg. Lehet, hogy előbb tanulni kell megtanulni? Jobb, ha tudjuk, az sem mindegy, hogy mi van a

gépeken, mert a legjobb otthoni számítógépek is önmagukban butácska jószágok. Kel-
lenek hozzájuk mindenféle programok, mert nélkülük az üres „vas” olyan, mint a leg-
modernebb mosógép mosószer nélkül. Vannak alapvetően szükséges, hasznos, és „csak
úgy, mert ingyen van” programok. Ezek lehetnek jogtisztá - vásárolt, ingyenesen letöl-
tött, vagy a szomszéd gyerek által hozott, illegálisan másolt példányok. Azonnal kez-
dődhet a „mutasd meg”, vagy a próbálkozási tanulás.

Azzal már nem is illik dicsekedni, hogy vettem egy könyvet, mi van a könyvespol-
comon. Az más, hogy letöltöttem az akármelyik játék legújabb verzióját, vagy az éppen
megjelent filmet, zenét. Jaj de jó, mennyi minden van már a gépemen!

Az internet tehát ingyenes és szabad. Mindent szabad? A felnőttet nem sajnálom, de
a gyermekekért kár! Lehet, hogy így kell őket megedzeni, a farkastörvényű ÉLETRE
nevelni?

(Továbbá...)

Az Úr körülnézett és látá, hogy nincs ez így jól, kell az őskáosz. Rászánt pár napot.

Megteremtette az iskolát, a tanulót, a pedagógust, a tananyagot, a tantervet, de rájött,
nincs ez így jól, mert ez önmagában még nem az őskáosz. A hatodik napon ezért meg-
teremtette a tanszereket, taneszközöket a forgalmazásukkal együtt, és látá, hogy imí-
gyen már jól van, mert készen van az őskáosz. A hetedik napon az Úr megpihent, de
nem úgy a Sátán, aki tudta, hogy az igazi őskáoszhoz még hiányoznak az elméletek, ku-
tatások, reformok, bizottságok, rendeletek. Ehhez, gondolta, nem kell az Úr. Összeku-
tyulta hát ő maga, és lőn az igazi őskáosz.

Az iskola, az oktatás, a pedagógusok, sőt még a tanulók is átvészelték már a prog-
ramozott oktatást, az Iskolatelevíziót, az oktatócsomagokat és sok más heurisztikus újí-
tást. Mindig csodáltam azokat, akik a pedagógiát folyamatosan megújítják, vagy meg-
szándékozzák újítani. Ebben a körben - tisztelet az elszánt és elkötelezett kivételeknek
- mindenki kiélheti reformhajlamait, mert a selejt csak sokkal később derül ki.

Amennyiben mégis kiderülne valami, reformerék megvonják bizottságokban edző-
dött vállalkait, majd azt mondják: „Nem ilyen lovat akartam!” Nehogy az legyen a lát-
szat, hogy haladás-, sőt reformellenes vagyok. Igenis vannak nagyon komoly eredmé-
nyek: Lehet, sőt már szabad balkézzelel is írni! Addig is „*Hunniában valami készül*”.

A számítástechnika hatalmába kerítette az iskolákat a pedellustól (ha még van) az
igazgatóig. Tanulják és tanítják pénzt, paripát, semmit sem kímélve. Az oktatás legered-
ményesebb módja, ha az intézményekben az üzemeltetést és az adminisztrációt is számí-
tógépes rendszerekkel oldják meg az iskola portájától az osztálynaplóig. Régen elég volt
a tanáriból elcsenni a naplót, vagy aláhamisítani az ellenőrzőt. Most a nebulók rá vannak
kényszerítve, hogy a rendszerbe turkáljanak. Nekik ez nem lehet probléma!

Az iskolákban régóta vannak térképek, földgömbök, éggömbök, és más szemléltető
eszközök. Elmondható ez az oktatástechnikai berendezésekről is, a laterna magicától az
interaktív digitális tábláig. Nem érdemes most mindennel foglalkozni, csak röviden
azokkal, amelyek segítették a digitális-virtuális világ térnyerését. Például az oktatófilm
elég hamar, már a 20. század elején polgárjogot nyert az iskolákban. Majd az oktatás-
reformátorok körbehordták az új véres kardot. A mindent megoldó Iskolatelevízió ígé-
retével készítették felajánlásokra a szocialista brigádokat. Aztán jött a videó, a számítá-

technika-informatika és a többi. A legújabb módi a digitális, interaktív tábla, amelyen még a kréta sem csikorog. Tényleg, kréta még van?

(Továbbá...)

Mi a megoldás? Sikerült látszólag kutathatóan komplikálttá tenni a problémát, de majd megoldják az elméleti szakemberek és a bizottságok. Nem kell kapkodniuk! Ahogy a graffitiben szerepel: „*Talán szerencse, hogy ilyen lassan haladunk, mert lehet, hogy rossz irányba megyünk.*” A gyermek úgyis felnő, mint a dudva.

Amikor látszólag már minden elméleti kérdés megoldódott, marad még: kinek a feladata a gyermek nevelése, a családé, az iskoláé, vagy az utcáé? Lehet mindenkit hibáztatni: szülőt, iskolát, tömegkommunikációt, társadalmat és még sok minden kutatnivalót.

Szegény gyereket mindenféle zavaró külső hatások érik, amitől nevetlen, sőt agresszív lesz. Az agresszióban tényleg van valami. Nincs arra hely, hogy felsoroljam azokat a tartalmi és esztétikai szempontból legalábbis megkérdőjelezhető mesefilmeket, filmeket, amiket már a járókába kapaszkodó gyermekek is nézhetnek a televízióban. Mindent tud a kis aranyos! Anyuka büszkén meséli, hogy milyen szépen mondja: pittoj, meg mojotov koktéj.

A digitális akármibe pottyant újszülött még nem hordja magában, genetikai kódjában az infokommunikációt, ez még megoldásra vár. Addig is egyfajta oktatást, képzés-félét kell részére biztosítani, hogy életképes legyen ezen a világon. Megtanítják és rászoktatják az internet használatra. A kis csintalan pedig rájön, mennyi hasznos dolgot tanulhat, csőbomba-gyártást, pirotechnikai eszközök készítését.

Mire a felsőoktatás átveszi a stafétabotot, addigra a korábban tanultakkal már csak régiségboltban kereskedhetnek a kis-nagy tudorok. Az informatika oktatása, az arra szoktatás, nevelés az óvodától a sírig tart. Az iskolákban sok kis informatikust képeznek, nem baj, ha nem tanulja a földrajzot, történelmet, arra úgysem lesz szüksége. Az egész életen át tartó tanulás alfája és ómegája, hogy az informatika gyorsabban fejlődik, mint az informatikus. Amíg a tudomány még nem képes megfelelő humanoidokat előállítani, addig az oktatásnak kell azokat „digitoidokkal” pótolni. A felsőoktatás, mint a jövő zászlóshajója (sic!), most is az élen jár, mert felismerték, hogy az informatika használata nélkül nem lehet már létezni. Már csak a diplomaosztásra illik elmenni, de lehet, hogy egyszer az is letölthető lesz.

Ebből a nagy társadalomformáló buzgalomból természetesen nem maradhatnak ki a pedagógusokat képző intézmények sem, ahol a mit-miért-hogyan helyett vagy mellett gyorsan elavuló informatikai és műszaki, elméleti ismereteket próbálnak a jövő tanárainak fejébe tölteni. Az informatika, módszertan és oktatástechnológia kellően zavaros elegye hozza létre a hallgatókból azt a valamit, amit a viaszpanoptikumban „Korszerű pedagógus” felirattal látnak el. A képzésre immúnis, menthetetlen példányokat pedig valódi gyermekek elé vetik.

A tankönyvek sem úszták meg. Már elkészült a tankönyvpótló laptop is, még nem tökéletes, nem lehet rá számfületeket hajtogatni. Alig várom, mikor találják ki a tankönyvpótló-laptop-pótlót. Ez készülhetne akár papírból is, mindenféle nyomtatott betűkkel.

(Továbbá...)

Engedjenek meg egy kicsi, de jellemző kitérőt, amolyan személyes „élményt”. Amikor a Mica névre kódolt gyermek már a gimnáziumban alapozta sziklaszilárd ismereteit, éppen a Balassi-év volt terítéken. A nemzeti nekibuzdulás jegyében azt a feladatot kapták, hogy írjanak házi irodalomtörténetet, az ezt azért mégsem érdeklő, jeles költőnkéről. Annak idején a könyvtárba irányítottak bennünket anyaggyűjtésre. Mennyivel egyszerűbben hangzott a digitális kor gimnazistájának szóló instrukció: nézzetek utána az interneten! Beugrottam a segítségért könyörgő szemeknek. Jött a nagy webes aranyosítás.

A kereső szerencsére csak 144 000 találatot jelzett. Hurrá, ezek közül viszonylag egyszerű kiszűrni az ingatlan, vendégház, szövetkezet, Kft. hirdetéseket. Marad az a pár tízezer oldal, amelyből ki kellene válogatni az autentikusnak tekinthető szerzők írásait, gyűjtemények anyagait, enciklopédiák, lexikonok szócikkeit.

Van miből rostálni, mert a hálózat tele van a kis- és nagydolgukat bocsánat: nagydolgozatukat, az interneten végző önjelölt irodalmárok „műveivel” és kulturálisnak álcázott szervezetek sokszorosán ollózott saját kutatásaival. Ezek után már csak az úgynevezett kidolgozott tételekkel kell végezni, és már jöhetnek is az igazi gyöngyszemek. Azokat a saját honlapokat nevezem így, amelyekre a pistikékmariskácsanyikák büszkén feltették dolgozatukat, amire végre legalább hármast kaptak. Nesze nektek, internet használó Hamupipőkéék, válogassátok szét a digitális tiszta búzát az ocsútól. Elég az, ha a tanuló a „mindent tudó” világhálóhoz fordul? Megbízhatóak a világhálón megtalálható anyagok?

(Akinek nem inge...)

Szerettem volna ezeket a sorokat egy kisvendéglő kockás terítés asztalánál megírni, de rá kellett jönnöm, hogy a hangulatos kerthelyiségek már csak az emlékek, a fantázia, a virtualitás világában léteznek. Mít sorolok én elég önhatalmúlag ebbe a világba? A való világban néha egészségesen óztkodtunk a gépektől, az elgépiesedéstől. Ráadásul már nem a technika függ tőlünk, éppen fordítva. Mi történne praktikus kis techno-társadalmunkkal egy teljes áramszünet esetén? Megbénulna a valós, valamint a virtuális világ, leállnának a szolgáltatások, emberek rekednének a liftben. Borzasztó, de családok és ismerősök még beszélgetésekre is kényszerülnének. Szörnyű lenne. Igencsak hamar kiderülne, hol vannak az önmagával annyira eltelt emberi faj alkalmazkodó, túlélő képességeinek határai.

(Továbbá...)

A virtualitás egyáltalán nem új találmány. A legmerészebb fantasztikumok kitalálói, megvalósítói a hadiipar és az űrkutatás. Az általuk elképzelt, megvalósított jövőből élnek a csodákat megálmodó sci fi szerzők, hollywoodi filmzszenik és a programok készítői. Nem kell megijedni, napjainkban gondolkodásra, képzelőerőre alig van szükség. Fóliába csomagolva, készen kapjuk a virtuális világot, ahol kiélhetjük-átélhetjük vágyainkat, félelmeinket mindaddig, amíg lassan már nem is tudjuk azokat elválasztani a valóságtól.

Csehovnak igaza volt: *„Ha egyszer csináltak bolondokházát, akkor valakinek ülnie is kell benne.”*

(Részletek egy kéziratban lévő, nagyobb tanulmányból)